

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

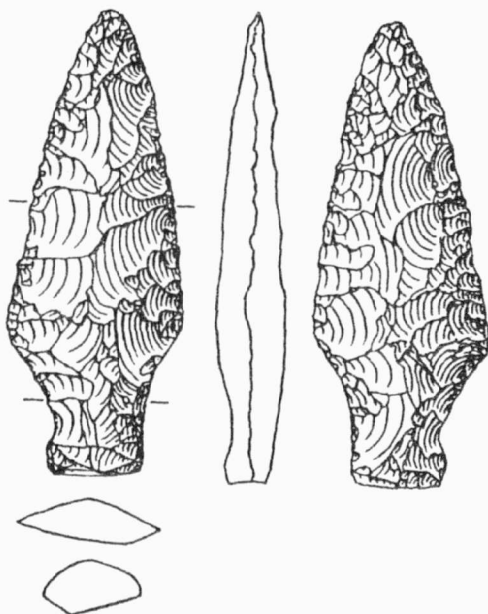
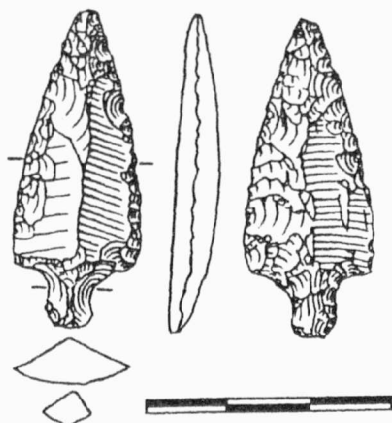
All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

BORŠICE U BUCHLOVIC (okr. Uherské Hradště)
Kóta 331 m. „Vrchní horky“ („Nadhorky“). „Svobody“.
„Povinná“. Časný/starý eneolit. Sídliště. Povrchový sběr.
Uložení: kolekce B. Vyskočila, AÚ AV ČR Brno.

Lokalita Boršice-Buchlovice představuje jedno z nejbohatších nalezišť pomoravského aurignacienu (viz kap. Paleolit a mezolit). Cílem tohoto drobného příspěvku je publikování postpaleolitické části kolekce štípané kamenné industrie, kterou z lokality získal B. Vyskočil.

V záhlaví tohoto příspěvku zmínované traťové názvy jsou lokalizovány v prostoru výrazného návrší, které je situováno jižně nad vodní nádrží Smraďavka, přibližně 2,5 km severozápadně od Boršice u Buchlovic. Lokalita se rozprostírá na rozsáhlém návrší s vrcholovou kótou 331 m, přes kterou vede hranice katastrálních území. Takže posledně jmenovaná poloha, trať „Povinná“, katastrálně spadá již pod obec Buchlovice.

Obr. 1. Boršice-Buchlovice (okr. Uherské Hradště). Kóta 331. Hroty s řapem. Boršice-Buchlovice (Uherské Hradště district). Code 331. Tanged points.

Kolekce štípané kamenné industrie sestává z 20 ks. Z hlediska použitých surovin převažují silicity z glacienních sedimentů (11 ks) nad různými varietami moravských jurských rohoveců (8 ks). Ojedinele se vyskytl černý rohovec označený pracovně jako typ Boršice, který makroskopicky připomíná rohovec typu Olomučany. Ve skupině moravských jurských rohoveců je jedním typickým a jedním atypickým kusem zastoupen rohovec typu Stránská skála, jeden rohovec připomíná surovinu ze sekundárních zdrojů pod Hády, třemi kusy je zastoupen rohovec typu Krumlovský les, varieta II, a dvěma kusy rohovec typu Krumlovský les, varieta I.

Z hlediska typologie kolekci vévodí slabě bíle patinovaný oboustranně plošně retušovaný hrůtek s řapem (obr. 1), který je vyroben ze silicitu z glacienních sedimentů. Podobného rázu je i oboustranně částečně plošně retušovaná šipka s řapem, která je vyrobena z rohovece typu Krumlovský les, varieta II. Tyto artefakty představují zástupce hrotů typu Štamberk – Krnov (srovnej Klíma 1962; Diviš 2001). Z dalších typů je možno zmínit tři čepelová škrabadla, z nichž jedno má při proximálním konci dva protilehlé vruby, dvě odlomené hlavice čepelových škradel a tři srpové čepele, z nichž jedna má pilkovitou retuš na pracovní hraně.

Vzhledem k povrchovému charakteru kolekce je homogenita souboru a jeho kulturní příslušnost nejistá. Výše popsané nálezy přesto naznačují průnik specifické industrie charakterizované hroty s řapem do prostoru Dolnomoravského úvalu. Další šipka s řapem je uložena v depozitáři SM v Uherské hradišti a pochází z Kostelan. Vyjasnění kulturní a chronologické příslušnosti těchto nálezů by si vyžádalo najít podobný artefakt ve stratifikovaném kontextu.

Práce vznikla s podporou grantu GA AV ČR A 800/1203 „Jarošov II v kontextu paleolitického osídlení Uherskohradištska“ (řešitel P. Škrdla).

*Petr Škrdla, Lubomír Šebela, AÚ AV ČR Brno
Antonín Přichystal, PŘF MU Brno*

Literatura:

- Klíma, B. 1960: Pozdně paleolitická stanice na Kotouči ve Štamberku, *Anthropozoikum* 10, 93-112.
Diviš, J. 2001: Nová naleziště hrotů typu Štamberk-Krnov v okolí Příbora a Kopřivnice, *Archeologie Moravy a Slezska* 1, 53-58

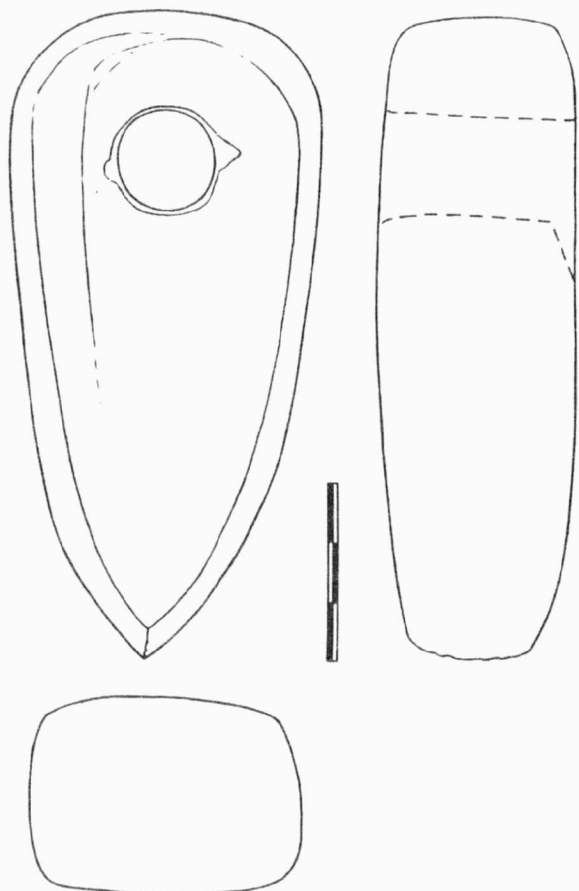
Resumé

Boršice u Buchlovic (Uherské Hradště district). Code 331 m. „Vrchní horky“ („Nadhorky“). „Svobody“. „Povinná“. Early or Old Eneolithic. Settlement. Surface collection.

BRNO (k. ú. Slatina, okr. Brno-město)

„Stránská skála IIIa, IIIc“. KNP. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Přímo na temeni Stránské skály, poblíž paleolitických lokalit SS-IIIa a SS-IIIc, nalezl v 80. letech 20. století P. Škrdla ojedinelý nález kamenného sekeromlatu. Arte-

Obr. 2. Brno-Slatina „Stránská skála“. Sekeromlat. Brno-Slatina „Stránská skála“. Hammeraxt.

fakt byl vyzdvížen z okraje mírné deprese na souřadnici 49°11.235' sev. šířky a 16°40.884' vých. délky (WGS-84), z kontextu sutí s obsahem vápence, rohovcových hlíz a ojedinělých artefaktů. Vlastní sekeromlat je vyrobený z dioritu. Z prostoru poblíž lokality SS-III pochází ještě jeden zlomek sekeromlatu.

Předmět (obr. 2) je možné chronologicky přiřadit k tamním výrobním objektům kultury nálevkovitých pohárů (Svoboda – Šmíd 1994)

Petr Škrdla, Lubomír Šebela, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Svoboda, J., Šmíd, M. 1994: Dílenský objekt nálevkovitých pohárů na Stránské skále. *Pravěk NR* 4, 79-125.

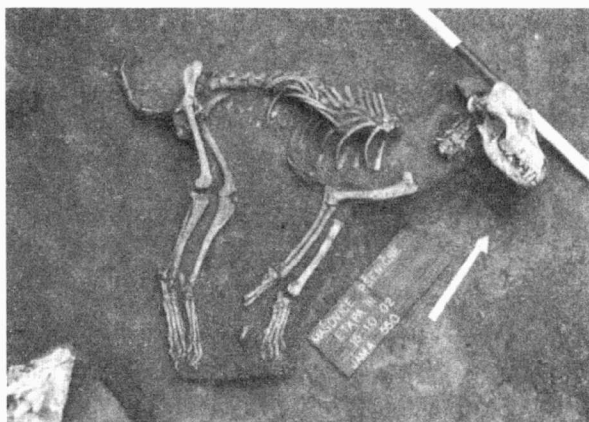
Resumé

Brno (Kataster Slatina, Bez. Brno-město). „Stránská skála IIIa, IIIc“. TBK. Einzelfund. Oberflächebesichtigung.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

„Pšeničné“. JeK. Sídliště. Pohřeb psa. Záchraný výzkum.

K důležitým zjištěním ze III. etapy záchraného výzkumu v Mašovicích patří objekty, které můžeme

Obr. 3. Mašovice (okr. Znojmo). „Pšeničné“. Pohřeb psa. Mašovice (Bez. Znojmo). „Pšeničné“. Hundbegräbnis.

zařadit do nejstarší, doposud nepopsané fáze kultury jevišovické. Reprezentují ji především bohaté nálezy z hlíny 550 a kulturní vrstvy, která vyplnila poslední zbytek zánikového kuželu příkopů rondelu kultury s moravskou malovanou keramikou. Za mimořádný lze považovat záměrný pohřeb psa na dně jedné z prohlubňí jámy 550 (obr. 3). Pes, který se nacházel na levém boku s přesnou orientací ve směru V-Z, byl záměrně utracen a v anatomické poloze uložen na dno objektu. Navíc byly v prostoru břicha identifikovány zbytky potravy (štěpiny zvířecích kostí). V okolí pohřbu se pak nacházely rozbité keramické nádoby a lebka z mladého prasete.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Mašovice (Bez. Znojmo). „Pšeničné“. JeK. Siedlung. Hundbegräbnis. Rettungsgrabung.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (okr. Olomouc)

„Džbán“. KNP. Mohylové pohřebiště. Zjišťovací výzkum.

Ve druhé polovině června a počátkem července 2002 jsme společně s americkými studenty provedli zjišťovací výzkum na nově objeveném pohřebišti KNP v poloze „Džbán“ u Náměště na Hané (obr. 4). Prozkoumána byla jedna z menších mohyl na SZ okraji pohřebiště. Část mohyly byla prozkoumána klasickým způsobem (vybrán JV sektor křížového kontrolního bloku položeného v ose hlavních světových stran), část pak čtvercovými sondami o délce strany 1m, šachovnicově položenými v západní polovině mohylového násypu. Ten byl orientován delší osou ve směru V-Z a překrýval obvodovou kamennou konstrukci a centrálně umístěný hrob se žárovým pohřbem. V kruhové jámě vyhloubené do dna mohyly, stála mísa a v ní obrácený nálevkovitý pohár s intencionálně proraženým dnem. Obě nádoby byly naplněny spálenými lidskými kostmi, mezi nimiž byla nalezena zuhelnatělá zrna obilí, parohový hrot a zlomky kostěné ozdoby s výzdobou provedenou řadami důlků. Výbava